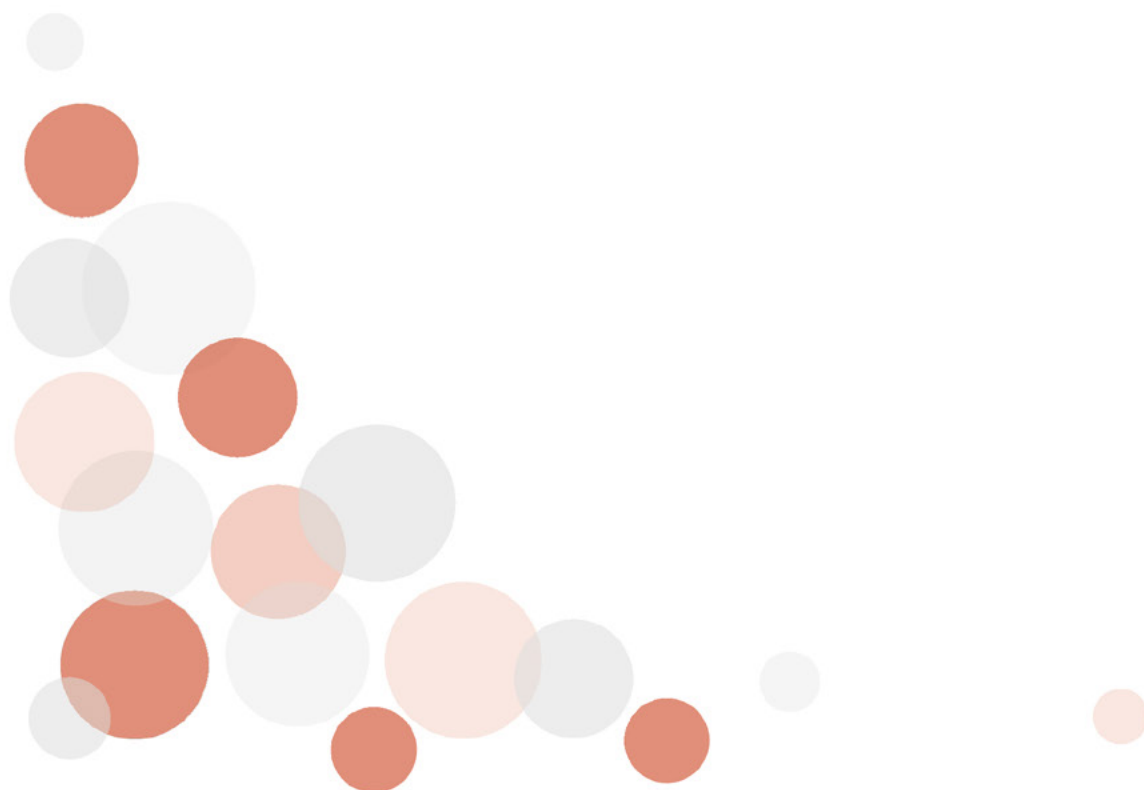

Anna Adamkiewicz • Paweł Majcher • Bożena Wysocka

Zagrożenie – Alert RCB – bezpieczeństwo

Scenariusz zajęć dla uczniów klas IV–VIII
szkoły podstawowej oraz klas III gimnazjum

Tekst: **Anna Adamkiewicz, Paweł Majcher, Bożena Wysocka**
Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Redakcja merytoryczna

Joanna Kulesza

Elżbieta Stawecka

Redakcja językowa

Katarzyna Gańko

Korekta

Karolina Strugińska

Projekt okładki

Barbara Jechalska

Redakcja techniczna i skład

Wojciech Romerowicz

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2018

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji **CC BY-NC 4.0**

(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>)

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Spis treści

Wprowadzenie	3
Zagrożenie – Alert RCB – bezpieczeństwo	
Scenariusz zajęć dla uczniów klas IV–VIII szkoły podstawowej oraz klas III gimnazjum	5
Załącznik 1	
Infografiki	10
Załącznik nr 2	
Plakat.....	13
Załącznik nr 3	
Przykładowe SMS-y	14
Załącznik nr 4	
Informacja dla nauczyciela Alert RCB	16

Wprowadzenie

Alert RCB

Problematyka bezpieczeństwa uczniów wpisuje się w zadania szkoły związane z realizacją podstawy programowej kształcenia ogólnego. Na drugim etapie edukacji w szkole podstawowej są one realizowane w formie zajęć edukacji dla bezpieczeństwa, które służą przygotowaniu uczniów do właściwego zachowania oraz odpowiednich reakcji w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla zdrowia i życia. Przedmiot obejmuje różnorodne treści kształcenia z zakresu bezpieczeństwa państwa, treści dotyczące organizacji działań ratowniczych, edukacji zdrowotnej i pierwszej pomocy.

W związku z pojawiającymi się różnymi zagrożeniami na terenie Polski Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (RCB) w lipcu 2018 uruchomiło pilotaż systemu ostrzegania o zagrożeniach za pomocą SMS-ów pod nazwą #Alert RCB. Program ostrzegania SMS-ami w pełnej formie ruszy 12 grudnia 2018 r., gdy wejdzie w życie nowelizacja *Ustawy Prawo telekomunikacyjne*, która sankcjonuje działanie Alertu RCB.

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa monitoruje zagrożenia w systemie 24-godzinny, współpracując w tym zakresie z różnymi instytucjami w kraju i za granicą (w zależności od rodzaju zagrożenia).

Po otrzymaniu informacji o zagrożeniu Centrum przesyła ją operatorom sieci komórkowych, którzy niezwłocznie rozsyłają ją do swoich abonentów. Każdy użytkownik telefonu komórkowego posiadający włączony aparat, jeśli znajdzie się w obszarze powiadamiania alarmowego (obszarze zagrożenia), dostanie na swój telefon krótką wiadomość tekstową (SMS) informującą o rodzaju zagrożenia. Obecnie SMS z ostrzeżeniem dociera do wszystkich mieszkańców zagrożonego województwa, możliwe jest zawężenie obszaru do zagrożonego powiatu.

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa nie tworzy ani nie przetwarza żadnych danych osobowych. Informacje o zagrożeniu wysyła operatorom telekomunikacyjnym, którzy są odpowiedzialni za dystrybucję SMS-ów.

SMS-y są rozsyłane tylko w wyjątkowych sytuacjach, które w realny sposób zagrażają życiu i zdrowiu ludzi. Dotyczą nie tylko zjawisk atmosferycznych, ale też innych zdarzeń.

10 sierpnia 2018 r. został wysłany pierwszy SMS z informacją o zagrożeniach. Otrzymali go mieszkańcy siedmiu województw – około 17 milionów użytkowników telefonów komórkowych. Przyjęto go w większości bardzo pozytywnie, jednak okazało się, że odbiorcy nie mają wystarczającej wiedzy na temat systemu ostrzegania.

Należy pamiętać, że wg badania CBOS (przeprowadzonego w sierpniu 2017 r.) 92% dorosłych Polaków korzysta z telefonów komórkowych. Ponadto, według najnowszych badań prezentowanych przez Survey Sodahead, aż 83% 10-latków w Polsce korzysta z telefonu komórkowego; to zdecydowanie więcej niż w takich krajach jak Wielka Brytania, Niemcy, USA, Brazylia. Dlatego niezbędne jest przekazanie tej grupie użytkowników wiedzy na temat Alertu RCB, po pierwsze aby SMS z informacją o zagrożeniu nie przestraszył dziecka, a po drugie – żeby wiedziało, jak się zachować.

W przekazaniu tej wiedzy niezbędne jest wsparcie grona pedagogicznego, które pomoże w przygotowaniu uczniów do odpowiedzialnego traktowania Alertów.

W odpowiedzi na te potrzeby Rządowe Centrum Bezpieczeństwa we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji opracowało scenariusze zajęć przeznaczonych dla uczniów wszystkich etapów edukacyjnych. Scenariusze dostarczają uczniom wiedzy dotyczącej alertów wysyłanych za pomocą SMS-ów, a także zagrożeń i sposobów zachowania się w sytuacjach stwarzających niebezpieczeństwo. Scenariusze opatrzone zostały komentarzami metodycznymi, zawierają pomoce dydaktyczne niezbędne do przeprowadzenia dodatkowych zajęć.

Wsparciem w prowadzeniu zajęć będzie dla nauczycieli szkolenie e-learningowe przygotowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Zagrożenie – Alert RCB – bezpieczeństwo

Scenariusz zajęć dla uczniów klas IV–VIII szkoły podstawowej oraz klas III gimnazjum

ODBIORCY:

- ➔ uczniowie klas IV–VIII szkoły podstawowej oraz klas III gimnazjum

CZAS ZAJĘĆ:

- ➔ 45 min – 1 godzina lekcyjna

CELE OGÓLNE:

- ➔ budowanie świadomości zagrożeń,
- ➔ kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich,
- ➔ uświadamianie konieczności odpowiednich reakcji,
- ➔ utrwalanie bezpiecznych zachowań.

CELE OPERACYJNE:

Uczeń:

- ➔ wie, w jakich okolicznościach otrzyma SMS-a Alert RCB z informacją o zagrożeniu – i jak się zachować;
- ➔ dostrzega i rozumie wpływ własnego działania na bezpieczeństwo swoje, a także w sposób pośredni swoich kolegów i bliskich;
- ➔ rozumie, że dzięki swojej postawie może zadbać o czyjeś zdrowie, a nawet uratować życie.

METODY NAUCZANIA:

- rozmowa,
- burza mózgów,
- wymiana myśli.

FORMY PRACY:

- zbiorowa,
- indywidualna,
- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- ilustracje,
- infografiki (załącznik nr 1),
- poradniki RCB (do pobrania ze strony internetowej RCB <https://rcb.gov.pl/alertrcb/zagrozenia-poradniki/>),
- zdjęcia,
- plakat (załącznik nr 2),
- filmy.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część wstępna

Powitanie uczniów przez osobę prowadzącą spotkanie, podanie tematu zajęć oraz omówienie zasad pracy (5 min)

Część główna

1. Wprowadzenie pojęcia i zasady działania Alertu RCB

Nauczyciel prezentuje plansze przedstawiające ekran telefonu z treścią SMS-ów Alert RCB lub plakat (załącznik nr 3). Następnie wyjaśnia uczniom znaczenia słowa „alert” i zasady postępowania w jego przypadku.

Wyjaśnienie znaczenia słowa „alert”

- ➔ alarm;
- ➔ stan gotowości;
- ➔ komunikat: „Bądź przygotowany, że coś może się wydarzyć”.

Nauczyciel wyjaśnia uczniom, w jakich sytuacjach rozesłane będą SMS-y z Alertem RCB.

Kiedy otrzymamy SMS-a z Alertem RCB?

Tylko w wyjątkowych sytuacjach, kiedy zjawiska pogodowe lub inne zdarzenia w bezpośredni sposób zagrażają zdrowiu i życiu.

Nauczyciel moderuje dyskusję z uczniami i informuje, jakich zagrożeń będą dotyczyły SMS-y z ostrzeżeniami:

- ➔ zagrożenia pogodowe: burza, wichura, powódź, ulewny deszcz;
- ➔ zagrożenie terrorystyczne;
- ➔ zagrożenie radiacyjne;
- ➔ skażenie chemiczne.

Należy zwrócić uwagę, że Alert RCB dotyczy różnych zagrożeń, nie tylko związanych z pogodą. W przypadku zjawisk pogodowych SMS z ostrzeżeniem będzie rozsyłany tylko w wyjątkowych sytuacjach, gdy życie i zdrowie ludzi jest bezpośrednio zagrożone – np. wiatr w porywach przekracza prędkość 100 km/h. SMS-y z ostrzeżeniami nie będą zatem wysyłane z powodu każdej burzy czy silnego wiatru.

2. Ćwiczenie

Nauczyciel dzieli uczniów na kilkuosobowe grupy. Każda z grup losuje jeden przykład sytuacji zagrażającej ludzkiemu życiu lub zdrowiu spośród takich jak:

- zagrożenie pogodowe (burza, silny wiatr, powódź,);
- pożar;
- zagrożenie terrorystyczne;
- zagrożenie radiacyjne;
- skażenie chemiczne.

Uczniowie otrzymują zgodnie z wylosowanym zagrożeniem odpowiednie infografiki na temat właściwych sposobów postępowania. Każda grupa ma za zadanie sformułować treść SMS-a z ostrzeżeniem i zaleceniem, jak należy się zachować w sytuacji konkretnego zagrożenia. SMS powinien zawierać do 160 znaków. Należy pamiętać, aby w tak małej liczbie znaków zawrzeć najistotniejsze informacje.

Liderzy grupy odczytują przygotowane SMS-y. Nauczyciel prezentuje przykładowy SMS Alert RCB:

Uwaga! Dziś gwałtowne burze, silny wiatr i ulewny deszcz. Miejscami grad. Unikaj otwartych przestrzeni, zabezpiecz dobytek. Śledź komunikaty pogodowe.

Następnie nauczyciel wyjaśnia zasady pisania krótkiego komunikatu (jego treść musi zmieścić się w 160 znakach i zawierać najistotniejsze informacje). Warto podkreślić, że jeżeli SMS będzie zawierał chociaż jeden znak ponad liczbę 160 – system operatora podzieli go na dwie wiadomości, co spowoduje, że przekaz stanie się nieczytelny. Dlatego konstruując wiadomość tekstową, często świadomie rezygnuje się ze stosowania przecinków lub znaków diakrytycznych.

Wskazówki dla prowadzących:

Nauczyciel omawia z uczniami przygotowane przez nich komunikaty. Podkreśla, które informacje powinny się znaleźć w wiadomości. Wspólnie z uczniami dyskutuje na temat zasad postępowania przy każdym zagrożeniu. Nauczyciel powinien przekazać rzetelną wiedzę o zagrożeniach i sposobach postępowania, aby nie przestraszyć uczniów. Może ich zachęcić do podzielenia się własnymi doświadczeniami i przeżyciami związanymi z sytuacjami zagrożenia.

3. Reagowanie na Alert RCB

Nauczyciel moderuje dyskusję na temat sposobu reagowania na SMS-a i konsekwencji niewłaściwego zachowania po otrzymaniu ostrzeżenia.

Co należy zrobić po otrzymaniu SMS-a z Alertem RCB? Jak się zachować?

- ➔ Przeczytać!
- ➔ Zastosować się do zaleceń zawartych w SMS-ie.
- ➔ Ostrzec swoich sąsiadów, przyjaciół, koleżanki i kolegów, którzy nie mają telefonów komórkowych.
- ➔ Zachować powagę!

Jako przykład niebezpiecznych sytuacji i ich konsekwencji można przedstawić skutki takich klęsk żywiołowych jak powódź czy wichura (np. prezentując film, zdjęcia – prowadzący wyszukuje i przygotowuje materiały).

Wskazówki dla prowadzących:

Nauczyciel moderuje dyskusję o konsekwencjach niewłaściwego reagowania na ostrzeżenie o zagrożeniu. Warto podkreślić, że nie należy ignorować ostrzeżenia, wyśmiewać się, ironicznie bądź złośliwie komentować. Trzeba podkreślić znaczenie takiego ostrzeżenia dla bezpieczeństwa własnego i innych osób. Wielokrotne powtarzanie zasad właściwego zachowania w sytuacji zagrożenia sprzyja lepszemu zapamiętywaniu i ich utrwaleniu. Warto nawiązywać do tych informacji w różnych kontekstach i sytuacjach edukacyjnych.

Część kończąca

Podsumowanie

Nauczyciel podsumowuje najważniejsze informacje:

- ➔ Potraktuj poważnie SMS-a.
- ➔ Zastosuj się do poleceń.
- ➔ Sprawdź, czy możesz komuś pomóc, ale pamiętaj, że aby pomagać innym, sam musisz być bezpieczny.

Załącznik 1

Infografiki

RCB | Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Burza – bądź bezpieczny

	nie wychodź z domu, jeśli to nie jest konieczne		unikaj otwartych przestrzeni
	zabezpiecz drzwi i okna oraz przedmioty na parapecie i balkonie		nie stój pod jednym w okolicy drzewem czy masztem
	odłącz od prądu sprzęt domowy		unikaj dotykania metalowych przedmiotów
	jeśli jedziesz autem, zjedź na parking z dala od drzew		jeśli pływasz, natychmiast wyjdź z wody i oddal się od brzegu
	w górach jak najszybciej zjedź ze szczytu		jeśli zauważysz niebezpieczne zdarzenie - zadzwoń po pomoc

Telefony alarmowe **112, 998** rcb.gov.pl

Źródło: <https://rcb.gov.pl/alertrcb/zagrozenia-poradniki/burza-badz-bezpieczny/>

 JAK ZABEZPIECZYĆ SIĘ PRZED WICHURĄ		RCB Rządowe Centrum Bezpieczeństwa
Przed:	W trakcie:	Po:
 <p>usuń z parapetów, balkonu wszystkie przedmioty, które mogą zostać porwane przez wiatr i stanowić zagrożenie</p>	 <p>nie wychodź na zewnątrz, jeżeli nie jest to niezbędne</p>	 <p>poinformuj straż pożarną lub policję o zdarzeniach, które mają znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi</p>
 <p>zamknij okna i drzwi</p>	 <p>poszukaj bezpiecznego schronienia</p>	 <p>pomóż osobom rannym i poszkodowanym</p>
 <p>naładuj telefon komórkowy</p>	 <p>nie zatrzymuj się pod drzewami</p>	 <p>zrób zdjęcia zniszczeń w twoim domu, gdyż mogą stanowić dowód w procedurze odszkodowawczej</p>
 <p>znajdź bezpieczne miejsce dla swojego auta – nie parkuj w pobliżu drzew, reklam, sztyldów i słupów trakcji energetycznej</p>	 <p>wyłącz gaz i elektryczność, aby ograniczyć niebezpieczeństwo powstania pożaru</p>	<p style="text-align: center;">rcb.gov.pl</p>

Źródło: <https://rcb.gov.pl/alertrcb/zagrozenia-poradniki/wichura-jak-sie-przygotowac/>

Zagrożenie terrorystyczne

RCB | Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

ALARM BOMBOWY

NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ

Nietypowe zachowania osób

**Przedmioty pozostawione bez opieki
Nie dotykaj ich!**

Pojazdy zaparkowane w nietypowych miejscach

O swoich podejrzaniach powiadom służby

Telefony alarmowe **112, 997**

JAK REAGOWAĆ

Stosuj się do poleceń służb

Zachowaj spokój

Jak najszybciej oddal się ze strefy zagrożenia

Jeśli możesz, skontaktuj się z bliskimi

rcb.gov.pl

Źródło: <https://rcb.gov.pl/alertrcb/zagrozenia-poradniki/zagrozenie-terrorystyczne-alarm-bombowy/>

Załącznik nr 2

Plakat

RZĄDOWE CENTRUM BEZPIECZEŃSTWA | RCB
Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Masz moc superbohatera

ALERT RCB

Uwaga! Wieczorem przewidywany bardzo silny wiatr i burza. Unikaj otwartych przestrzeni, nie chowaj się pod drzewami.

Przeczytaj wiadomość Alert RCB

Potraktuj go poważnie i działaj zgodnie z zaleceniami

Ostrzeż innych!

CO ROBIĆ, GDY NIE JEST BEZPIECZNIE?

BURZA I SILNY WIATR
Nie chowaj się pod drzewami
Jeśli możesz, zostań w domu

POWÓDŹ I POŻAR
Opuść miejsce zagrożenia
Wykonuj polecenia strażaków i policjantów

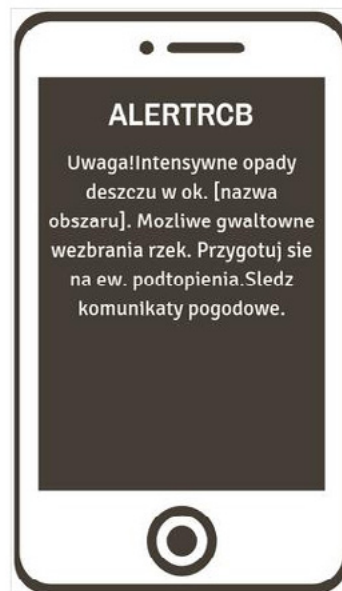
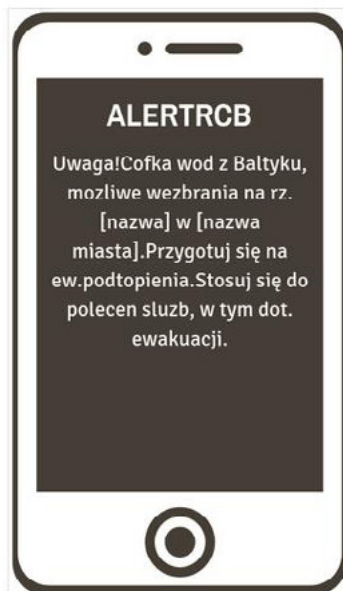
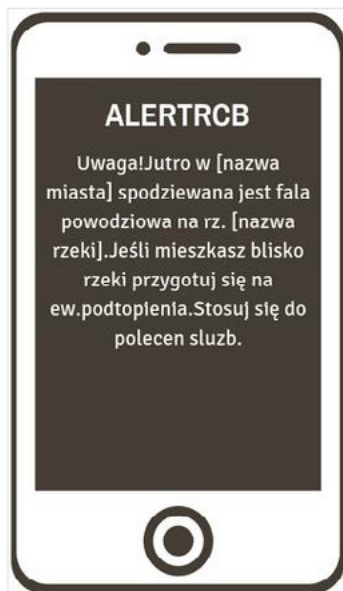
RCB rcb.gov.pl
Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

@RCB_RP
rządowecentrumbezpieczenstwa
@rcbgovpl

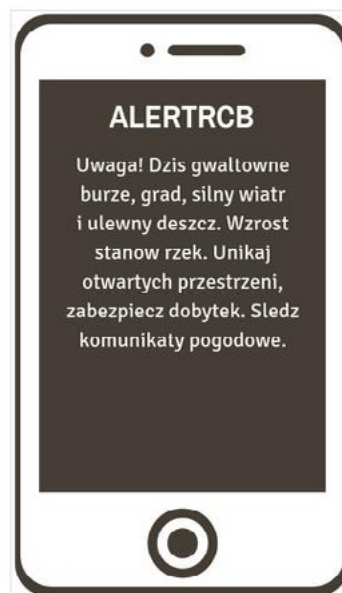
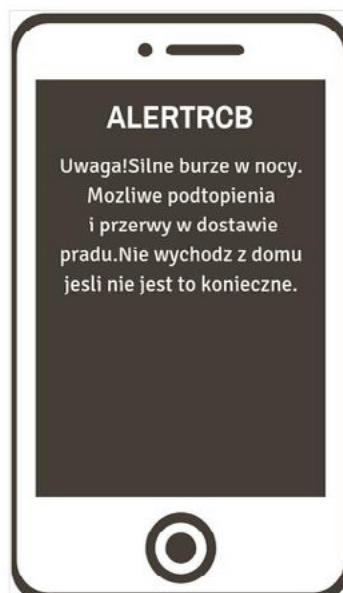
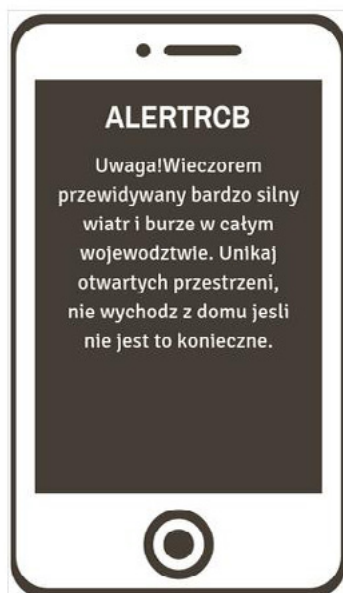
Załącznik nr 3

Przykładowe SMS-y

POWÓDŹ:

BURZE:

POZOSTAŁE PRZYKŁADOWE KOMUNIKATY:

Załącznik nr 4

Informacja dla nauczyciela Alert RCB

Co to jest Alert RCB?

Alert RCB to system ostrzegania o zagrożeniach za pomocą SMS-ów. W lipcu wystartował pilotaż tego systemu.

Program ostrzegania SMS-ami w pełnej formie ruszy 12 grudnia 2018 r., gdy wejdzie w życie nowelizacja *Ustawy Prawo telekomunikacyjne*, która sankcjonuje działanie Alertu RCB.

Podczas pilotażu informacja o zagrożeniu dotrze do wszystkich mieszkańców zagrożonego województwa (z perspektywą zawężenia obszaru do zagrożonego powiatu).

Na czym polega, jak działa Alert RCB?

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa monitoruje zagrożenia w systemie 24-godzinnym, współpracując w tym zakresie z różnymi instytucjami w kraju i za granicą (w zależności od rodzaju zagrożenia).

Po otrzymaniu informacji o zagrożeniu Centrum przesyła ją operatorom sieci komórkowych, którzy niezwłocznie rozsyłają ją do swoich abonentów. Każdy, kto posiada włączony telefon komórkowy, jeśli znajdzie się w obszarze powiadamiania alarmowego (obszarze zagrożenia), dostanie na swój telefon krótką wiadomość tekstową (SMS) informującą o rodzaju zagrożenia

Komunikaty będą wydawane tylko w wyjątkowych sytuacjach, które w realny sposób zagrażają życiu i zdrowiu człowieka. Będą dotyczyły nie tylko zjawisk atmosferycznych, ale też innych zdarzeń.

Pierwszy SMS z Alertem RCB?

10 sierpnia br. został wysłany pierwszy SMS z informacją o zagrożeniach. Otrzymali go mieszkańcy siedmiu województw – około 17 milionów użytkowników telefonów komórkowych. Alert RCB był uruchamiany trzykrotnie (stan na październik 2018 r.).

Został on w większości bardzo pozytywnie przyjęty, jednak reakcje na niego ujawniły, że odbiorcy nie mają wystarczającej wiedzy na temat systemu ostrzegania.

Należy pamiętać, że wg badania CBOS przeprowadzonego w sierpniu 2017 r. 92% dorosłych Polaków korzysta z telefonów komórkowych. Ponadto, według najnowszych badań prezentowanych przez Survey Sodahead, **aż 83% 10-latków w Polsce korzysta z telefonów komórkowych**. To zdecydowanie więcej niż w takich krajach jak Wielka Brytania, Niemcy, USA, Brazylia. Dlatego niezbędne jest przekazanie tej grupie użytkowników telefonów wiedzy na temat Alertu RCB, aby SMS z informacją o zagrożeniu nie przestraszył dziecka, a także by wiedziało, jak się zachować.

W przekazywaniu tej wiedzy niezbędne jest wsparcie grona pedagogicznego!

Ważne!

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa nie posiada danych na temat użytkowników telefonów. Nie tworzy, ani nie przetwarza żadnych danych osobowych. Informacje o zagrożeniu wysyła operatorom telekomunikacyjnym i to oni, zgodnie z umowami, które podpisali z użytkownikami telefonów, rozsyłają SMS-y.

Z systemu Alert RCB nie można się wypisać. Jego założeniem jest poinformowanie o niebezpieczeństwie każdego, kto znajduje się na zagrożonym terenie.

Więcej informacji na temat ostrzegania o zagrożeniach za pomocą wiadomości SMS Alert RCB można znaleźć na stronie internetowej Rządowego Centrum Bezpieczeństwa: <https://rcb.gov.pl/alertrcb/>.

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70
email: sekretariat@ore.edu.pl

www.ore.edu.pl

